

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18CoP/33/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8512201389
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 03. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Kupková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2012:8512201389.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove vo veci starostlivosti súdu o maloletého W. V., nar. X.X.XXXX, t.č. P. domov W., V. XXX/X, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni, dieťa rodičov K. V., nar. X.X.XXXX, bytom S. č. XXX, t.č. B. X. č. XXX a otca neurčeného, o návrhu navrhovateľov 1./ Mgr. V. Q., nar. XX.X.XXXX a 2./ Mgr. A. Q., nar. X.X.XXXX, obaja bytom W., ul. S. č. XXX/XX, o nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní navrhovateľov proti uzneseniu Okresného súdu v Starej Ľubovni č.k. 4P/69/2012-16 zo dňa 14.3.2012 jednohlasne takto

rozhodol:

M e n í uznesenie tak, že predbežne zveruje mal. W. V., nar. X.X.XXXX do starostlivosti manželom Mgr. V. Q., nar. XX.X.XXXX a Q.. A. Q., nar. X.X.XXXX, obaja bytom W., S. XXX/XX, ktorí sú oprávnení sa o maloletého osobne starať, zastupovať ho a spravovať jeho majetok v bežných veciach do právoplatnosti konania o zverenie maloletého do ich pestúnskej starostlivosti.

Ukladá navrhovateľom v lehote 2 mesiacov podať návrh príslušnému súdu na zverenie maloletého W. V., nar. X.X.XXXX do ich pestúnskej starostlivosti.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa návrh na nariadenie vydanie predbežného opatrenia zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V rozhodnutí vychádzal zo zistenia, že navrhovatelia odôvodnili podaný návrh na nariadenie predbežného opatrenia tým, sú na základe rozhodnutia ÚPSVaR v Prešove zo dňa 27.12.2011 zapísaní v zozname osôb, ktorí majú záujem stať sa náhradnými rodičmi a spĺňajú pre túto funkciu všetky podmienky. Chcú sa stať pestúnmi aj maloletého W. V., nar. X.X.XXXX a prevziať na seba zodpovednosť za jeho výchovu, starostlivosť a rozvoj. Maloletému bola rozsudkom Okresného súdu v Starej Ľubovni č.k. 2P/31/2011 nariadená ústavná starostlivosť, ktorá sa realizuje v Detskom domove vo W.. Žijú v usporiadanom a šťastnom manželstve. Vzťahy v rodine a medzi širším príbuzenstvom sú na veľmi dobrej úrovni. Starajú sa o štyri vlastné deti vo veku od 3 do 11 rokov. V zozname žiadateľov o náhradnú rodinnú starostlivosť sú zapísaní od decembra 2011, kedy prešli prípravou a procesom posúdenia vhodnosti pre NRS. Maloletého W. poznali v januári 2012 na základe ÚPSVaR v Prešove. Prvé stretnutie sa uskutočnilo v januári 2012 v detskom domove, v profirodine za prítomnosti sociálnej pracovníčky, psychológa a profimamy. Nadviazali kontakt s dieťaťom. Dieťa bolo pokojné a zaspalo v náručí. Druhé stretnutie sa uskutočnilo po týždni v profirodine. Ďalšie stretnutie sa už uskutočnilo v ich rodine, kde ho prevzali na krátkodobý pobyt. Počas jeho pobytu v ich rodine nemali s maloletým žiadne problémy. Ich deti si maloletého obľúbili a venovali sa mu. Dieťa bolo spokojné, pôsobilo šťastne, mali pocit, ako keby patril do ich rodiny. Sú v neustálom kontakte s profimatkou a detským domovom. Lúčenie s dieťaťom

je pre nich ťažké, najradšej by mali maloletého v rodine, pretože ich deti si k nemu vytvorili vzťah. Zverenie maloletého do ich starostlivosti je v najlepšom záujme maloletého a chcú mu nahradiť rodinu, v ktorej nebude chýbať pocit bezpečia, lásky, istoty. Navrhovateľ je zamestnaný s pravidelným príjmom, navrhovateľka je na materskej dovolenke. Obaja sú bezúhonní a ich finančná situácia je primeraná. Obývajú 3-izbový zariadený dom v ktorom rekonštruujú podkrovie, aby bolo k dispozícii deťom. Súd prvého stupňa posúdil dôvodnosť podaného návrhu podľa ustanovení § 74 a § 76 ods. I O.s.p. Konštatoval, že navrhovatelia majú maloletého sú zapísaní v zozname žiadateľov o náhradnú starostlivosť len dva mesiace. Maloleté dieťa spoznali iba 27.1.2012. Je toho názoru, že ide o dosť krátke obdobie na vytvorenie skutočnej citovej väzby navrhovateľov k maloletému W. a nie je dôvod pre nariadenie predbežného opatrenia. Dôvodnosť podaného návrhu hodnotil z pohľadu nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy a vyslovil záver, že nezistil dôvod na nutnosť vydania predbežného opatrenia, nakoľko z návrhu nevyplýva odôvodnenie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy a dôvodnosť dočasnej úpravy pomerov.

Proti uzneseniu súdu prvého stupňa včas podali odvolanie navrhovatelia a žiadali, aby odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa a ich návrhu na predbežné zverenie maloletého do ich osobnej starostlivosti vyhovel. Poukázali na to, že umiestnenie maloletého do ústavnej starostlivosti má byť dočasným riešením situácie a cieľom má byť čo najskôr dieťa vrátiť do pôvodnej rodiny, čo v prípade maloletého nie je možné. Je ale v záujme dieťaťa zabezpečiť mu čo najskôr náhradnú rodinnú starostlivosť, ktorá je považovaná za vhodnejšiu formu starostlivosti, ako profesionálna rodina. Sú žiadateľmi o pestúnsku starostlivosť a túžia maloletému zabezpečiť bezpečné rodinné zázemie, v ktorom môže u neho prebehnúť proces pripútania sa na materskú osobu, čo je z psychologického hľadiska jeden z najkľúčovejších procesov pre dieťa a absentuje u detí vyrastajúcich v detských domovoch. Maloletý W. je v útlom veku a je predpoklad, že sa tento proces u neho môže naplno uskutočniť. Majú záujem čo najskôr podporiť jeho zdravý psychický vývoj a pocit, že patrí do ich rodiny, preto považujú za nutné dočasne upraviť pomery a umiestniť maloletého do ich rodiny, aby maloletý nemusel každých desať dní meniť prostredie. Spĺňajú všetky podmienky pre náhradnú rodinnú starostlivosť a sú pevne rozhodnutí požiadať o zverenie maloletého do ich pestúnskej starostlivosti a urobiť pre maloletého iba to najlepšie, čo je v ich silách a schopnostiach pre skorý proces pripútania maloletého a pre jeho zdravý vývoj a budúci život. K odvolaniu pripojili rozhodnutie ÚPSVaR v Prešove č.k. NRS A/2011/40436-12,13 ako aj záverečnú správu o uskutočnených interakciách v rámci nadväzovania osobného kontaktu s maloletým.

Odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 212 O.s.p., vec prejednal bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a zistil, že odvolanie navrhovateľov je dôvodné.

Podľa § 74 ods. I O.s.p. pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, žeby výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Podľa § 76 ods. I, písm. b) O.s.p. predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä aby odovzdal dieťa do starostlivosti druhého z rodičov alebo do starostlivosti toho, koho označí súd.

Predbežné opatrenie možno vydať ako pred začatím konania (§ 74 O.s.p.) tak aj po začatí konania (§ 102 O.s.p.). V oboch prípadoch je možné ho nariadiť z dvoch dôvodov. Jedným je dočasná úprava pomerov účastníkov a druhým je zabezpečenie výkonu súdneho rozhodnutia, ak by mal byť ohrozený. Spoločným znakom oboch typov predbežného opatrenia je jeho dočasný charakter. Znamená to, že sa nimi upravujú pomery účastníkov do doby, keď súd vydá vo veci konečné rozhodnutie. Predbežné opatrenie musí mať preto vzťah k právnemu vzťahu, ktorý je alebo bude predmetom súdneho konania. Súd však môže nariadiť predbežné opatrenie iba v tom prípade, ak je aspoň osvedčená danosť práva. Pre osvedčenie práva je pritom potrebné, aby navrhovateľ bol vecne legitimovaný a taktiež aby navrhovateľom uplatňovaný nárok nebol zjavne neopodstatnený. Pod potrebou dočasnej úpravy pomerov účastníkov treba rozumieť stav vzťahov účastníkov, ktorý neznesie odklad.

Súd prvého stupňa návrh navrhovateľov na predbežné zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľov zamietol s odôvodnením že dieťa je t.č. umiestnené v Detskom domove vo W. a nehrozí mu bezprostredne hroziaca ujma a starostlivosť mu je zabezpečená v uvedenom zariadení. S týmto právnym záverom sa odvolací súd nestotožňuje.

Z ustanovenia § 54 Zákona o rodine vyplýva, že ústavná starostlivosť je krajným riešením starostlivosti o maloleté dieťa a náhradná osobná starostlivosť alebo pestúnska starostlivosť má prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Ústavná starostlivosť je charakteristická dočasnou a mala by byť iba prechodným riešením. Aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva zdôrazňuje, že rozhodnutia o vzatí do ústavnej starostlivosti sa musia považovať v zásade za dočasné opatrenia, ktoré treba zrušiť ihneď, ako nastanú vhodné okolnosti a všetky vykonávané úkony musia byť v súlade s konečným cieľom, ktorým je, ak je to možné, opätovné zlúčenie biologického rodiča s dieťaťom. Náhradná osobná starostlivosť alebo pestúnska starostlivosť má prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Zákon preferuje formy náhradnej rodinnej starostlivosti pred ústavnou starostlivosťou, preto je povinnosťou súdu vždy skúmať, či maloleté dieťa nie je možné zveriť do náhradnej rodinnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti. Záujem dieťaťa je prvoradý a je potrebné vykonať všetko potrebné, aby to bolo v záujme dieťaťa.

Maloletému W. bola rozsudkom súdu nariadená ústavná starostlivosť z dôvodu, že matka nebola schopná zabezpečiť mu riadnu starostlivosť. Ako rodič si neplnila svoje rodičovské povinnosti ani po opakovaných upozorneniach. Nevykonávala základné hygienické úkony, dieťa nedočkila ho a ani inou formou nezabezpečovala náhradnú výživu, pričom ohrozovala život a zdravie dieťaťa. Dieťa muselo byť hospitalizované, pričom bolo zistené, že dieťa bolo distrofické, výrazne hygienicky zanedbané, špinavé. Ani po prepustení z nemocnice a po poučení matky sa situácia nezmenila preto s ohľadom na nízky vek dieťaťa spôsob života matky a jej neschopnosť postarať sa o dieťa bolo dieťa umiestnené do ústavnej starostlivosti, ktorá sa vykonáva v detskom domove v profesionálnej rodine. Navrhovatelia preukázali, že spĺňajú všetky podmienky pre náhradnú rodinnú starostlivosť. Sú zapísaní v zozname žiadateľov o pestúnsku starostlivosť a spĺňajú všetky podmienky pre vykonávanie pestúnskej starostlivosti v zmysle § 48 Zákona o rodine. Navrhovatelia nadviazali kontakt s maloletým a prejavili skutočný záujem o zverenie maloletého do ich pestúnskej starostlivosti. Zo záverečnej správy z uskutočnených interakcií v rámci nadväzovania osobného vzťahu medzi dieťaťom a žiadateľom vyplýva, že interakcie sa niesli v príjemnej atmosfére. Navrhovatelia počas interakcií pristupovali k dieťaťu láskavo, vlúdne, citlivo so srdečným záujmom. Maloletý bol počas interakcií pokojný, uvoľnený a spontánny. Keď bol držaný na rukách nebál sa ľudí, neplakal, na príjemné podnety reagoval radostným sociálnym úsmevom. U dieťaťa sa prejavovalo pozitívne emočné ladenie a radosť z pozornosti a kontaktu s ľuďmi. Psychológ Mgr. B. Z. doporučil zveriť maloletého do náhradnej rodinnej starostlivosti formou pestúnskej starostlivosti navrhovateľom.

Odvolací súd je toho názoru, že s ohľadom na vek dieťaťa, predchádzajúce prostredie v ktorom žilo a dočasnú ústavnú starostlivosť, je v záujme maloletého dieťaťa, dočasne upraviť pomery tak, aby sa maloletý čím skôr dostal do náhradnej rodiny, ktorá mu je schopná vytvoriť všetky podmienky pre jeho ďalší zdarný vývoj. Navrhovatelia preukázali, že spĺňajú podmienky pre vykonávanie pestúnskej starostlivosti. Sú zapísaní v zozname osôb o pestúnsku starostlivosť a majú vytvorené všetky podmienky aby sa mohli o maloletého osobne starať. Nariadenie predbežného opatrenia je podľa názoru odvolacieho súdu nevyhnutné, aby sa maloletý s ohľadom na nízky vek (8 mesiacov) čím skôr adaptoval na prostredie budúcich pestúnov, ktorí svojím spôsobom života zaručujú jeho zdravý telesný aj duševný vývoj. Nie je v záujme maloletého, aby striedal pobyt v detskom domove s krátkodobými pobytmi v rodine budúcich pestúnov, preto odvolací súd postupom podľa § 220 O.s.p. zmenil uznesenie súdu prvého stupňa a predbežne zveril maloletého do osobnej starostlivosti manželov Q. s tým, že uložil navrhovateľom v lehote 2 mesiacov podať návrh na zverenie maloletého do pestúnskej starostlivosti, kde sa budú komplexne posudzovať všetky podstatné skutočnosti pre umiestnenie maloletého a jeho ďalší život.

O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 2 O.s.p. Konanie starostlivosti súdu o maloleté deti je konaním, ktoré je možné začať aj bez návrhu a v takomto konaní žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.